

Kdaj pa ti goduješ?

Iz svojih izkušenj lahko povem, da ko otroku pripoveduješ o življenju in delih njegovega krstnega zavetnika, mu ime postane še bolj všeč in je nanj zelo ponosen. Ker to ime s sabo nosi nekaj več kot črke. Če pa boste z nekaj truda, četudi z občutkom nespre-

tnosti, z otrokom ob pripovedovanju zgodbe iz priročnih materialov izdelali podobo svetnika s simboli, s katerimi se upodablja, boste pozitivno presenečeni še sami. Kar korajžno, ne komplicirajte! Dobre stvari so dobre kljub skromnosti v izražanju in preprosti upodobitvi.

Literatura

- Čuk, Silvester (2016): *Svetnik za vsak dan*. Koper: Ognjišče.
- Keber, Janez (1988): *Leksikon imen*. Celje: Mohorjeva družba Celje.
- Reven, Zdravko (1990): *Kdaj goduješ?* Ljubljana: Katehetski center.
- Schaubert, Vera; Schindler, Michael (1995): *Svetniki in godovni zavetniki za vsak dan v letu*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Izkušnje

Projekt *Beremo skupaj*

■ **Nevenka Tomšič-Iskra**, prof. slovenskega jezika in književnosti, poučuje na *Srednji šoli za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo* (SŠFKZ) v Ljubljani. V šolstvu dela 27 let, ima naziv mentorica.

Državnemu projektu Beremo skupaj se je v lanskem šolskem letu (2017/18) pridružila tudi naša šola. Prve informacije o tem projektu sem dobila v aktivu. Namen se mi je zdel dober, zato sem začela razmišljati, kako in v katerem letniku bi to prvič izvedla.

Skupno branje med poukom

Naša šola izvaja štiri programe: farmacevtski tehnik, kozmetični tehnik, zobotehnik in tehnik laboratorijske biomedicine. Prvi dve leti imajo dijaki štiri ure slovenskega jezika na teden, v tretjem in četrtem pa po tri ure. To pomeni, da imamo učitelji v prvem in drugem letniku več možnosti, da določeni snovi namenimo kakšno dodatno uro. Razmišljala sem, da so nekateri teksti v izboru za obvezno domače branje zahtevni in da bi bilo ustrezno in hkrati zanimivo, če bi jih vsaj deloma, če že ne v celoti (pač odvisno od dolžine) prebrali skupaj. Hkrati pa je tudi res, da dijaki premalo berejo na glas med uro, saj navadno primanjkuje časa.

Prvi letnik – Antigona

Pomislila sem na prvi letnik. V izboru je Sofoklejeva *Antigona*. Vsako leto sem ta tekst izbrala za izhodišče esejističnega pisanja. Moj šolski načrt in priprave so skladno s tem potekale septembra in oktobra. Zdi se mi pomembno, da v prvih letnikih začnem z literarno teorijo. Vedno se izkaže, da približno polovica razreda pojme pozna, ostali pa le površno, nikakor pa ne natančno. Vzporedno naredim pre-

gled orientalske in antične književnosti. Dijaki dobijo vpogled v ljudsko verovanje tudi preko zgodb, ki to podpirajo. Na to se kasneje lepo navezujejo tudi zgodbe iz Svetega pisma, ki so v izboru za obvezno domače branje. Šolske ure so namenjene pogovoru o razvoju gledališča, katarzi, vlogi zbora. Pomembne so zgodbe, ki so vezane na Antigono, v prvi vrsti Ojdip in njegova družina. Kakšno uro rada namenim pomenu družine, tako tradicionalne kot sodobne. Ta tema se dobro obnese kot spis za domačo nalogo in hkrati uvajanje v bogatenje besedišča.

Pred skupno uro branja sem dijakom dala natančna navodila, ki so skupna za vsa domača branja. Želela sem, da najprej skrbno preberejo spremno besedo iz zbirke *Klasje* in si tako izoblikujejo prvi vtis o delu, ob tem pa napravijo izpiske o Sofokleju in tebenskem mitu, zapišejo svojo oznako Antigone, razmislijo o vlogi zbora, o pojmih 'tragedija' in 'tragično'. Nato naj začnejo z branjem drame, ki pa naj bi jo sproti obnavljali. Obnova, ki nastaja ob branju, je vezana na količino prebranega teksta in je enkrat natančneje označena, drugič pa bolj opisna. Tak dnevnik branja mi veliko pove o njihovem načinu branja. Ob obnovi se mi

zdijo pomembni tudi citati, ki jih sami izberejo. To je zanimiva iztočnica za kasnejši pogovor ob tekstu. Ob tem nastajajo tudi zapisi manj razumljivih besed oz. teksta.

Skupno branje sem razdelila na tri šolske ure. Moj načrt je bil naslednji: prvo uro naj bi dijaki predstavili Antigono, njen položaj v drami in podali svoje mnenje o njej, obnovili tebenski mit ter ga povezali z Antigono, nato bi predstavili še vlogo Kreona in Ismene, na koncu pa razložili svoje razumevanje tragičnosti.

Drugo šolsko uro smo na glas prebrali uvodni del ter prvo, drugo in tretje poglavje. Dijaki so si sami razdelili vloge. Sproti smo obnavljali dramsko dogajanje; tako so imeli priložnost pokazati svoje razumevanje vsebine. Razložili so tudi vlogo zbora.

Tretjo uro smo prebrali še četrto in peto poglavje ter sklepni prizor. Pogovorili smo se o pojmu tragičnosti, izpostavili Antigonino pot in oblikovali dramski trikotnik. Zaključili smo z razmišljanjem o aktualnosti drame *Antigona* v današnjem času.

Dijaki so pokazali razumevanje drame tudi z utemeljitvami:

- o enotnosti dejanja in zgradbe ter katarze;
- kako se oblikujejo značaji oseb in njihovo spreminjanje;
- o simetriji kot obveznem elementu harmonije;
- o osnovnem konfliktu;
- o vprašanju, ali je Antigona moralna zmagovalka.

Temu delu so sledili koraki do eseja. Prvo navodilo je bilo naslednje:

1. Izberi motiv – pokop trupla, obsodba, Kreonova drža, Hajmonovo nasprotovanje obsodbi.

2. Postavi motiv v vsebino in odlomek obnove.
3. Zavzemi lastno stališče.
4. Izpelji zaključke.

Izhodišče za naslednje korake so bili odlomki iz *Branj 1* (2000). Najprej *Prva zbornica pesem*, ob kateri je sledil razmislek: O katerih zmagah človeka govori? Kdaj je človek nemočen? Kaj mora spoštovati? Je to razmišljanje aktualno tudi danes?

Nato drugi izbrani odlomek – Antigonin upor: Za katero pravico si prizadeva in kaj zastopa Kreon? V čem je njena tragičnost? Za zaključek nam je ostal še celostni pogled na Antigonino vlogo z izbranim citatom »Ne da sovražim, le da ljubim, sem na svetu«.

Drugi letnik – Krst pri Savici

V drugem letniku sem za temo skupnega branja iz izbora obveznega domačega branja izbrala Prešernov *Krst pri Savici*. Iz izkušenj vem, da to pesnitev dijaki težko berejo. Moje navodilo pred branjem je bilo, da doma preberejo pesnitev in vodijo dnevnik branja, pred tem pa se informirajo o času nastanka pesnitve, o zgodovinskih ter literarnih okoliščinah. V prvi skupni

uri smo ponovili literarno teorijo o soneetni obliki, dijaki pa so predstavili svoje razumevanje pesnitve. Izpostavili smo 1. del – Posvetilni sonet Matiju Čopu. Pogovor je bil usmerjen v motiv smrti prijatelja in pesnikovo odpoved ljubezni.

Druga ura je bila namenjena *Uvodu*. Izhodišče je bilo zgodovinsko ozadje, motiv pokristjanjevanja ter Črtomirjev nagovor zbrani četi. Začrtali smo zgradbo *Uvoda*: uvodni del, nagovor, zaključek – motiv pojoja, bratomorna vojna.

Tretjo uro smo namenili *Krstu*. Izpostavili smo lirske, epske in dramske prvine. Povzeli smo dialog med Črtomirjem in Bogomilo ter Črtomirjem in duhovnikom. Izpostavili smo razumske in čustvene prvine. Skupne ure branja in pogovora smo zaključili s pisnim razmišljanjem dijakov o:

- Črtomirjevi usodi in smislu usode;
- romantičnem pojmovanju usode: odločitev za življenje, čeprav je to resignirano vztrajanje brez sreče.

Bilo je vredno

Z delom v razredu sem bila zadovoljna. Za uspešno izpeljano delo je bila bistvena

njihova predpriprava: individualno branje besedila in spremne besede (zbirka *Klasje*). Izkazalo se je, da so bili bolj pripravljeni na te ure kot na običajen pogovor o tekstu. Zanimivo se jim je zdelo predelati določen del besedila v igro vlog, posledično pa so bili bolj ustvarjalni tudi pri pisnem razmišljanju o prebranem. ◀

Literatura

- Ambrož, Darinka (2000): *Branja 2: berilo in učbenik za 2. letnik gimnazij ter štiriletnih strokovnih šol*, 1. izd., 1. natis. Ljubljana: DZS.
- Cuderman, Vinko idr. (2001): *Branja 1: berilo in učbenik za 1. letnik gimnazij ter štiriletnih strokovnih šol*, 1. izd., 1. natis. Ljubljana: DZS.
- Prešeren, France (1991): *Krst pri Savici*. Ljubljana: DZS.
- Sofokles (1994): *Antigona*. Ljubljana: DZS.

Vabljeni na strokovni posvet

Kje smo z vzgojnimi načrtom

Celje, OŠ Lava, 15. 11. 2019

Inštitut Franca Pedička,
ifp@vrn.si, www.pedagogika.si,
041 785 111

Vrtec v naravi

Nature preschool

■ **Nuša Turk**, univ. dipl. inž. gozdarstva, certificirana gozdna pedagoginja, ima izkušnje z delom z otroki in mladimi.

'Nature preschools' ali vrtci v naravi so v nasprotju z gozdnimi vrtci, ki imajo svoje korenine v Evropi, nastali v Severni Ameriki. V vrtcih v naravi so osredotočeni na kurikulum, ki daje prednost naravi in temelji na sezonskem dogajanju v naravnem svetu. Povzemajo Fröebelovo, Montessorijino in Steinerjevo pedagogiko. Delujejo po štirih načelih: glava, roke, srce in celovitost (holizem).

Kaj je vrtec v naravi

V ZDA vrtec poimenujejo preschool oziroma mala šola. V zadnjih letih je v ZDA zaznati velik porast vrtcev v naravi, ki se imenujejo *Nature preschools*. Izhajajo iz okoljskih izobraževalnih gibanj in centrov

izobraževanja o naravi (*Nature Centers*). Prvi takšen vrtec je nastal že leta 1976 v zvezni državi Massachusetts.

V Evropi vedno bolj postajajo aktualni gozdni vrtci. Gozdni vrtci imajo svojo filozofijo. Otroci so zunaj v vsakem vremenu. Ima-

jo le kakšno prikolico, kočjo ali kmetijo, kjer se lahko otroci preoblečejo, in sobo, kjer se lahko zadržujejo v ekstremnih vremenskih razmerah. Otroci preživijo 90 % časa zunaj, le 10 % časa pa v notranjem prostoru.

Ekološko hrano pogosto pomalicaajo zunaj, pijejo zeliščne čaje, igrajo se z blatom, vodo in naravnimi materiali. Otroci imajo možnost, da sami rešujejo medsebojne konflikte. Odrasli je večinoma le opazovalec, ki se v igro otrok ne vmešava.

V vrtcih v naravi pa so osredotočeni na kurikulum, ki daje prednost naravi in vključuje veliko časa, preživetega zunaj, v naravnem okolju. Otroci niso zunaj 90 % časa